

Vergaderjaar 2024–2025

30 252

Toekomstvisie agrarische sector

Nr. 177

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, VISSERIJ, VOEDSEL- ZEKERHEID EN NATUUR

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 november 2024

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de totstandkoming van de Regeling provinciale gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties (Rpgb, ook wel aangeduid als Maatregel Gebiedsgerichte Beëindiging, MGB). Met gebruik van deze regeling kunnen provincies subsidies gaan verstrekken voor beëindiging van veehouderijlocaties waar dat van belang is voor de realisatie van de doelen voor water, natuur en klimaat.

Kernelementen Rpgb

De Rpgb voorziet in een specifieke uitkering aan provincies waarmee zij eigen provinciale subsidieregelingen kunnen openstellen voor het op vrijwillige basis geheel of gedeeltelijk laten beëindigen van veehouderijlocaties. Naast het financieel ondersteunen van ondernemers die helemaal willen stoppen, biedt de regeling ook perspectief aan ondernemers die willen blijven en hun bedrijfsvoering willen extensiveren. Bijvoorbeeld door hun veestapel voor een diersoort permanent te verkleinen of door geheel te stoppen met een diersoort en de activiteiten met een andere, reeds aanwezige diersoort voort te zetten.

Met de Rpgb ondersteun ik de uitvoeringsgerichte en gebiedspecifieke aanpak, gericht op realisatie van water-, natuur- en klimaatopgaven in veenweidegebieden, beekdalen, zandgronden en rond Natura 2000-gebieden. Provincies hebben nadrukkelijk gevraagd om snelle publicatie en openstelling ter ondersteuning van hun provinciale aanpak. Met gebruik van de Rpgb kunnen provincies voor deze gebieden eigen provinciale subsidieregelingen openstellen, waarbij een provincie het voor de eigen provincie relevante gebied desgewenst nader kan begrenzen.

Kernelementen van de regeling zijn:

- Veehouderijlocaties die in de bedoelde gebieden zijn gelegen, komen voor deelname in aanmerking wanneer zij een ammoniakemissiere-

ductie realiseren boven een landelijke in de regeling opgenomen drempelwaarde (250 kg NH₃/jaar voor melkvee- en rundveebedrijven en 750 kg NH₃ per jaar voor overige veehouderijen). Met de keuze van deze drempelwaarden zoek ik de balans tussen enerzijds het maximaal ondersteunen van provinciale gebiedsprocessen en anderzijds een zo doelmatig mogelijke inzet van overheidsmiddelen. Aanvullend op reeds bestaande inzichten opgedaan in het kader van de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) over de aanwezigheid van veehouderijlocaties rond stikstofgevoelige natuurgebieden heeft het RIVM inzichtelijk gemaakt welke veehouderijlocaties in beekdalen, op zandgronden en in veen- en moerige gronden bij deze drempelwaarden potentieel in aanmerking komen voor deelname¹. Belangrijk is te beseffen dat het daadwerkelijk aantal bedrijven dat in aanmerking komt voor deelname afhangt van de eventuele nadere begrenzing van gebieden door provincies.

- Met de Rpgb wordt € 140 miljoen aan provincies beschikbaar gesteld: circa € 110 miljoen begin 2025 en circa € 30 miljoen binnen 18 maanden na inwerkingtreding van de Rpgb en na een tussentijdse evaluatie en op basis van een dan nader te bepalen verdeelsleutel. Provincies kunnen daarnaast aanvullende middelen inzetten, bijvoorbeeld uit andere specifieke uitkeringen, zoals versnellingsmiddelen² of koplopermaatregelenpakketten³. In totaal kan tot maximaal € 700 miljoen worden ingezet, het bedrag waarvoor de Rpgb bij de Europese Commissie is genotificeerd en waarop het goedkeuringsbesluit van de Commissie betrekking heeft. De interbestuurlijke Stuurgroep MGB, onder wiens regie de Rpgb tot stand is gebracht, bewaakt dat dit budgetplafond niet wordt overschreden.
- De Rpgb maakt 100% marktconforme subsidieverstrekking mogelijk voor de te sluiten productiecapaciteit op basis van bedrijfsspecifieke taxaties, waarmee maatwerk op bedrijfsniveau kan worden geleverd. Daarnaast kunnen ook bijdragen worden verstrekt voor het doorhalen van productierechten, voor het slopen en afvoeren van de productiecapaciteit en voor de kosten van planologische procedures en adviesdiensten.

Ik zal u op korte termijn nader informeren over de contouren van mijn aanpak in het landelijk gebied. Hierbinnen zal er een grotere rol zijn voor boeren, waarbij innovatie en agrarisch natuurbeheer een belangrijke rol speelt.

Met deze regeling kunnen ondernemers die vrijwillig willen stoppen, worden ondersteund. Beëindiging leidt bovendien tot emissievermindering, sloop van stallen en doorhalen van productierecht en het beschikbaar komen van landbouwgrond bij stoppende veehouders. In het kader van het gebiedsproces poogt de provincie afspraken met de grondeigenaar te maken om deze grond, vaak via een proces van vrijwillige kavelruil, in te kunnen zetten om gebiedsopgaven te realiseren én de structuur – met name huiskavels – van bedrijven in het gebied te versterken. Daarmee kunnen blijvende ondernemers efficiënter boeren en meer beweiden, waarmee hen meer toekomstperspectief wordt geboden.

¹ <https://www.rivm.nl/publicaties/adviesvraag-bepalen-doelgroep-van-maatregel-gerichte-beeindiging-mgb>

² wetten.nl – Regeling – Regeling specifieke uitkering provinciale versnellingsvoorstellen transitie landelijk gebied – BWBR0047503 (overheid.nl)

³ wetten.nl – Regeling – Regeling provinciale maatregelen landelijk gebied – BWBR0049793 (overheid.nl)

Aanvulling op bestaand generiek beleid

De Rpgb richt zich met de emissiegerichte drempelwaarden voor stikstof op het verminderen van de ammoniakemissie en het verlagen van de stikstofdeken en is daarmee een onderdeel van de structurele aanpak stikstof. De mogelijkheden die met de Rpgb worden geboden, hebben geen betrekking op veehouderijlocaties met een grote stikstofdepositie op stikstofgevoelige natuur maar op veehouderijlocaties in gebieden met urgente gebiedsopgaven, te weten de veenweidegebieden, beekdalen, zandgronden en rond Natura 2000-gebied waar bijvoorbeeld ook hydrologische opgaven kunnen spelen. Ook de mogelijkheid om subsidie te verstrekken voor gedeeltelijk sluiten van productiecapaciteit is aanvullend op het huidige instrumentarium. Gedeeltelijk sluiten kan ondernemers helpen om permanent over te stappen naar een meer extensieve bedrijfsvoering die past bij de milieu- en natuuropgaven in het gebied. Ook de brede openstelling voor alle veehouderijsectoren, de lange looptijd (voor het verlenen van subsidies geldt een termijn van drie jaar) en vergoedingen op basis van bedrijfsspecifieke taxaties, zijn aanvullingen op de mogelijkheden die met de huidige beëindigingsregelingen worden geboden en geeft gehoor aan de behoeftes in het landelijk gebied en bij provincies.

Prioritering doelen in de SSRS-bank

Gerealiseerde stikstofdepositie die niet nodig is voor natuur kan worden ingezet voor economische en maatschappelijke activiteiten. Voorzien is dat voor de prioritering van de stikstofdepositie die als gevolg van de Rpgb kan worden opgenomen in AERIUS Register dezelfde toedeling wordt gehanteerd als voor eerdere beëindigingsmaatregelen. Dat houdt in dat de volgorde van de verdeling van de ruimte als volgt is: PAS-melders, woningbouw en als derde veiligheid en renovatieprojecten voor rijkswegen.

Borging staatssteungoedkeuring

Op 14 augustus jl. heeft de Europese Commissie goedkeuring gegeven aan de Rpgb met betrekking tot staatssteun voor een totaal bedrag van € 700 miljoen. In overeenstemming hiermee informeer ik provincies over de mogelijkheid om subsidies te verstrekken voor gebiedsgerichte beëindiging met de inzet van andere middelen dan de specifieke uitkering op grond van de Rpgb. De provincies wordt duidelijk gemaakt dat dan onder twee voorwaarden sprake is van geoorloofde staatssteun, gelet op het goedkeuringsbesluit van de Europese Commissie. Ten eerste dienen bij de inzet van die middelen de randvoorwaarden van de Rpgb te worden toegepast en ten tweede dient te worden gehandeld conform de interbestuurlijke afspraken die met provincies worden gemaakt over de verdeling en bewaking van de extra budgettaire ruimte.

Afdoening moties en toezeggingen

Met de 100% marktconforme vergoedingen op basis van bedrijfsspecifieke taxaties kan maatwerk worden geleverd en wordt tegemoet gekomen aan de motie Grinwis c.s. (Kamerstuk 36 410 XIV, nr. 61) die oproept om de MGB relatief aantrekkelijk te maken voor verouderde agrarische bedrijven, in vergelijking met de Lbv-plus en Lbv. Met de publicatie van de Rpgb, te samen met de op 2 september jl. gepubliceerde Landelijke verplaatsingsregeling veehouderijen met piekbelasting (Lvvp) en de openstelling van de Subsidieregeling voor investeringen in verduurzaming voor veehouderijlocaties met piekbelasting (Sbv),

beschouw ik ook de eerdere ingediende moties van De Groot en Otterloo (Kamerstuk 35 600, nr. 45) en Boswijk cs (Kamerstuk 35 925 XIV, nr. 104) als te zijn afgedaan.

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
F.M. Wiersma